

ΛΕΟΝΑΡΔΟ ΠΑΔΟΥΡΑ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ
ΠΟΥ ΑΓΑΠΟΥΣΕ ΤΑ ΣΚΥΛΙΑ

Μυθιστόρημα

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΙΣΠΑΝΙΚΑ
ΚΩΣΤΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

Η παρούσα μετάφραση πραγματοποιήθηκε με την επιχορήγηση του Γενικού Τμήματος Βιβλίων, Αρχείων και Βιβλιοθηκών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Ισπανίας.

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: Leonardo Padura, *El hombre que amaba a los perros*

© Copyright by Leonardo Padura, 2009

First published in Spanish Language by Tusquets Editores, Barcelona, 2009

© Copyright για την ελληνική γλώσσα Εκδόσεις Καστανιώτη Α.Ε.,
Αθήνα 2009

Έτος 1ης έκδοσης: 2011

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου ή τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με το ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, σελιδοποίησης, εξωφύλλου και γενικότερα της όλης αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές, ηλεκτρονικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ Α.Ε.

Ζαλόγγου 11, 106 78 Αθήνα

☎ 210-330.12.08 – 210-330.13.27 FAX: 210-384.24.31

e-mail: info@kastaniotis.com

www.kastaniotis.com

ISBN 978-960-03-5374-7

ΑΥΤΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
Τ Υ Π Ω Θ Η Κ Ε
ΣΕ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ
ΧΑΡΤΙ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

πλ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
[17]

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
[299]

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ
Αποκάλυψη
[595]

ΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ
ΤΩΝ ΠΙΟ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΩΝ
[683]

Ευχαριστώ πολύ την Ελένη Μπακοπούλου για τη βοήθειά της στη μετάφραση των ρωσικών και τον Δημήτρη Ψαρρά για τη βοήθειά του στη μετάφραση των καταλανικών που υπάρχουν στο βιβλίο. (Σ.τ.Μ.)

Μετά από τριάντα χρόνια, ακόμα, για τη Λουσία

Συνέβη όταν χαμογελούσε ο νεκρός
που γαλήνη βρήκε μόνο αυτός.
Άννα Αχμάτοβα, *Ρέκβιεμ*, «Προοίμιο»*

Η ζωή [...] είναι πιο μεγάλη από την ιστορία
Γκρεγκόριο Μαρανιόν, *Τιβέριος: Ιστορία μιας μνησικακίας*

* Άννα Αχμάτοβα, *Ρέκβιεμ*, μετφρ. Δ. Β. Τριανταφυλλίδης, Αρμός, 2007. (Σ.τ.Μ.)

Λονδίνο, 22 Αυγούστου 1940 (ΤΑΣΣ): Το ραδιόφωνο του Λονδίνου μετέδωσε σήμερα το εξής: «Σε νοσοκομείο της Πόλης του Μεξικού απεβίωσε ο Λεόν Τρότσκι, εξαιτίας κατάγματος στο κρανίο που προκλήθηκε κατά την επίθεση την οποία πραγματοποίησε χθες áτομο του πιο στενού περιβάλλοντός του».

Λεάνδρο Σάντσες Σαλασάρ: Αυτός δεν είχε υποπτευθεί κάτι;
Κρατούμενος: Όχι.

Λ.Σ.Σ.: Δεν σκεφτήκατε ότι είναι ένας ανυπεράσπιστος γέρος και ότι ο τρόπος που εσείς δρούσατε έδειχνε απόλυτη δειλία;

Κ.: Εγώ δεν σκεφτόμουν τίποτα.

Λ.Σ.Σ.: Από εκεί που αυτός τάζε τα κουνέλια φύγατε περπατώντας.
Για τι μιλούσατε;

Κ.: Δεν θυμάμαι αν βαδίζοντας μιλούσε ή όχι.

Λ.Σ.Σ.: Δεν σε είδε όταν πήρες το πιολέ;*

*Κ.: Όχι.

Λ.Σ.Σ.: Αμέσως μόλις του κατέφερες το χτύπημα, τι έκανε αυτός ο κύριος;

Κ.: Αναπήδησε λες και είχε τρελαθεί, έβγαλε μια κραυγή τρελού, ο ίχος της κραυγής του είναι κάτι που θα το θυμάμαι σε όλη μου τη ζωή.

Λ.Σ.Σ.: Για πες μου πώς έκανε, να δω.

Κ.: Α.....α.....α.....αχ.....! Άλλα πολύ δυνατά.

(Από την ανάκριση στην οποία ο συνταγματάρχης Λεάνδρο Σάντσες Σαλασάρ, επικεφαλής της μυστικής υπηρεσίας της αστυνομίας της Πόλης του Μεξικού, υπέβαλε, τη νύχτα της Παρασκευής 23 και το ξημέρωμα του Σαββάτου 24 Αυγούστου 1940, τον Ζακ Μορνάρ Βάντεντρις ή Φρανκ Τζάκσον, φερόμενο ως δολοφόνο του Λεόν Τρότσκι.)

* Ορειβατική σκαπάνη.

[Όλες οι υποσημειώσεις του κειμένου έγιναν από τον μεταφραστή.]

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Ω1η

[ΛΒΛΑΔ, 2004]

ΑΣ ΑΝΑΠΑΥΘΕΙ ΕΝ ΕΙΡΗΝΗ», ήταν τα τελευταία λόγια του πάστορα. «Αν ποτέ είχε κάποιο νόημα τούτη η χιλιοεπωμένη φράση, τόσο ξεδιάντροπα θεατρική στο σόμα αυτού του προσώπου, ήταν εκείνη ακριβώς τη στιγμή, τη στιγμή που οι νεκροθάφτες, με αδιάφορη επιδεξιότητα, κατέβαζαν στον ανοιχτό τάφο το φέρετρο της Άννας. Η βεβαιότητα ότι η ζωή μπορεί να είναι η χειρότερη κόλαση και ότι με αυτή την κάθιδο έσβηνε για πάντα όλο το βάρος του φόβου και του πόνου, με κατακυρίευσε σαν μικρόψυχη ανακούφιση και σκέφτηκα μήπως κατά κάποιον τρόπο ζήλευα την τελική διάβαση της γυναίκας μου στη σιωπή, αφού ο θάνατος, ο απόλυτος και αληθινός θάνατος, μπορεί να είναι για κάποιους ό,τι πιο κοντινό υπάρχει στην ευλογία εκείνου του Θεού με τον οποίο η Άννα είχε προσπαθήσει, χωρίς μεγάλη επιτυχία, να με εμπλέξει τα τελευταία χρόνια της βασανισμένης ζωής της.

Μόλις οι νεκροθάφτες τοποθέτησαν την πλάκα στη θέση της και άρχισαν να αποθέτουν πάνω στην ταφόπετρα τα στεφάνια με τα λουλούδια που οι φίλοι κρατούσαν στα χέρια τους, έκανα μεταβολή και απομακρύνθηκα, αποφασισμένος να ξεφύγω από τα καινούργια χτυπήματα στον ώμο και τις συνηθισμένες συλλυπητήριες εκφράσεις τις οποίες αισθανόμαστε πάντα υποχρεωμένοι να ξεστομίζουμε. Γιατί εκείνη τη στιγμή όλα τα υπόλοιπα λόγια του κόσμου ήταν περιττά: μόνο οι τετριμένες λέξεις του πάστορα είχαν κάποιο νόημα κι εγώ αυτό το νόημα δεν ήθελα να το χάσω. Ανάπαυση και ειρήνη: αυτό που η Άννα είχε επιτέλους κερδίσει κι αυτό που κι εγώ, επίσης, διεκδικούσα.

Όταν κάθισα μέσα στην Πόντιακ περιμένοντας την άφιξη του Ντανιέλ, ήξερα πως βρισκόμουν στο χείλος της λιποθυμίας και ήμουν πεισμένος πως αν ο φίλος μου δεν με έβγαζε από το κοιμητήριο εγώ θα ήμουν ανίκανος να βρω κάποια έξοδο προς τη ζωή. Ο σεπτεμβριάτικος ήλιος έκαιγε την οροφή του αυτοκινήτου, αλλά αισθανόμουν πως δεν μπορούσα να μετακινηθώ. Με τις λίγες δυνάμεις που μου έμεναν έκλεισα τα μάτια για να περιορίσω τον ίλιγγο από την τάση λιποθυμίας και

την κούραση, ενώ ταυτόχρονα ένιωθα έναν ιδρώτα με όξινες αναθυμιάσεις να κατεβαίνει στα βλέφαρα και τα μάγουλά μου, να αναβλύζει από τις μασχάλες, τον λαμό, τα μπράτσα μου, να πλημμυρίζει την πλάτη μου που την πυράκτωνε το κάθισμα από βινύλιο, και τελικά να μετατρέπεται σε ζεστό ποτάμι που κυλούσε στον γκρεμό των ποδιών μου αναζητώντας το πηγάδι των παπουτσιών μου. Σκέφτηκα μήπως αυτή η δύσοσμη εφίδρωση και η απέραντη κούραση ήταν το πρελούδιο της μοριακής μου αποσύνθεσης ή, τουλάχιστον, του εμφράγματος που θα με σκότωνε μέσα στα επόμενα λεπτά, και μου φάνηκε πως και οι δύο θα μπορούσαν να αποδειχτούν λύσεις εύκολες, ακόμα και επιθυμητές, αν και πραγματικά άδικες: δεν είχα δικαίωμα να υποχρεώσω τους φίλους μου να υποστούν δύο κηδείες μέσα σε τρεις μέρες.

«Δεν νιώθεις καλά, Ιβάν;» – η ερώτηση του Ντάνι, του οποίου το πρόσωπο πρόβαλε στο παράθυρο, με ξάφνιασε. «Γαμώτο, κοίτα δω, κοίτα πώς ιδρώνεις...»

«Θέλω να φύγω από δω... Αλλά δεν ξέρω πώς στο διάβολο...»

«Φεύγουμε, κολλητέ, μην ανησυχείς. Περίμενε ένα λεπτό, κάτσε να δώσω μερικά πέσος στους νεκροθάφτες...» είπε, και τα λόγια του φίλου μου μού μετέδωσαν μια σαφή αίσθηση της πραγματικότητας και της ζωής που μου φάνηκε παράξενη, τελεσίδικα μακρινή.

Έκλεισα πάλι τα μάτια και έμεινα ακίνητος, ιδρώνοντας, μέχρι τη στιγμή που το αυτοκίνητο ξεκίνησε. Μόνο όταν ο αέρας που έμπαινε από το παράθυρο άρχισε να με δροσίζει, τόλμησα ν' ανοίξω τα βλέφαρά μου. Πριν βγω από το νεκροταφείο μπόρεσα να διακρίνω τις τελευταίες σειρές από τάφους και μαυσωλεία, καταφαγωμένα από τον ήλιο, την κακοκαιρία και τη λήθη, τόσο νεκρά όσο και οι ένοικοί τους, και (λογικά ή εντελώς παράλογα για τη στιγμή) αναρωτήθηκα ξανά γιατί, ανάμεσα σε τόσες πιθανότητες, κάποιοι επιστήμονες που βρίσκονταν πολύ μακριά είχαν διαλέξει ακριβώς το όνομά μου για να βαφτίσουν αυτή που θα ήταν η ένατη τροπική καταιγίδα της σεζόν.

Αν και στη ζωή έχω πια μάθει (ή μάλλον με έχουν διδάξει, και με τρόπους όχι πολύ ευγενικούς) να μην πιστεύω στο τυχαίο, ήταν υπερβολικά πολλές οι συμπτώσεις που ώθησαν τους μετεωρολόγους να αποφασίσουν, αρκετούς μήνες νωρίτερα, ότι θα αποκαλούσαν *Iβάν* (όνομα που αρχίζει με το ένατο γράμμα του καστιλιάνικου αλφαβήτου, είναι αρσενικό και δεν είχε ποτέ πριν χρησιμοποιηθεί για τέτοιο σκοπό) εκείνη την καταιγίδα. Το έμβρυο που θα μετατρεπόταν στον *Iβάν* είχε συλληφθεί ως μια συσσώρευση δυσοίωνων νεφών στην περιοχή γύρω από το Πράσινο Ακρωτήρι, αλλά μόλις λίγες μέρες μετά, έχοντας

ήδη βαφτιστεί και μετατραπεί σε τυφώνα με τα όλα του, θα εμφανιζόταν στην Καραϊβική για να μας βάλει στο αδηφάγο του στόχαστρο... Και σύντομα θα δείτε γιατί έχω και με το παραπάνω λόγους να πιστεύω πως μόνο μια ύπουλη τύχη μπορούσε να ορίσει ότι εκείνος ο κυκλώνας, ένας από τους πιο άγριους της ιστορίας, θα είχε το όνομά μου, ακριβώς τη στιγμή που ένας άλλος τυφώνας πλησίαζε τη ζωή μου.

Ακόμα κι όταν η Άννα κι εγώ γνωρίζαμε ήδη από πολύ καιρό –ίσως υπερβολικά πολύ – ότι το τέλος της ήταν αναπόφευκτο, όλα αυτά τα χρόνια που σέρναμε τις αρρώστιες της είχαμε συνηθίσει να συμβιώνουμε μ' αυτές. Όμως, η ανακοίνωση ότι η οστεοπόρωσή της (που πιθανώς οφειλόταν σε μια πολυνευρίτιδα λόγω αβιταμίνωσης που είχε την αιτία της στα πιο σκληρά χρόνια της κρίσης της δεκαετίας του '90) είχε καταλήξει να εξελιχθεί σε καρκίνο των οστών μάς έφερε και τους δύο αντιμέτωπους με το προφανές γεγονός της επικείμενης έκβασης, κι εμένα με τη μακάβρια διαπίστωση ότι μόνο ένα σατανικό σχέδιο θα αναλάμβανε να καταφάει τη γυναίκα μου ακριβώς με αυτή την αρρώστια.

Η επιδείνωση της Άννας άρχισε να επιταχύνεται από τις αρχές του χρόνου, αν και η τελική της αγωνία ξεκίνησε στα μέσα Ιουλίου, τρεις μήνες μετά την οριστική διάγνωση. Παρόλο που η Χισέλα, η αδελφή της Άννας, ερχόταν συχνά να με βοηθήσει, εγώ πρακτικά αναγκάστηκα να εγκαταλείψω τη δουλειά μου για να φροντίζω τη γυναίκα μου και, αν καταφέραμε να επιβιώσουμε αυτούς τους τρεις μήνες, ήταν χάρη στη στήριξη φίλων όπως ο Ντάνι, ο Ανσέλμο ή ο γιατρός, ο Φρανκ, που περνούσαν συχνά από το μικρό μας διαμέρισμα, στη συνοικία Λάουτον, για να μας αφήσουν κάποιες ενισχύσεις τις οποίες αφαιρούσαν από την περιορισμένη συγκομιδή που κατόρθωναν να αποκτούν μέσα από τα πιο δαιδαλώδη μονοπάτια για τη δική τους επιβίωση. Επιπλέον, ο Ντάνι προσφέρθηκε περισσότερες από μία φορές να έρθει να με βοηθήσει με την Άννα, αλλά εγώ απέρριψα τη χειρονομία του, μιας και μεταξύ των λίγων πραγμάτων που όταν τα μοιράζεσαι πάντα αποκτούν μεγαλύτερες διαστάσεις είναι ο πόνος και η δυστυχία.

Οι σκηνές που ζούσαμε ανάμεσα στους γεμάτους ραγισματιές τοίχους του διαμερίσματός μας ήταν τόσο καταθλιπτικές όσο μπορεί κανείς να φανταστεί, αν και το χειρότερο, δεδομένων των συνθηκών, ήταν η παράξενη δύναμη με την οποία το τσακισμένο κορμί της Άννας γραπώθηκε από τη ζωή, ακόμα και ενάντια στη θέληση της ίδιας της ιδιοκτήτριας του.

Τις πρώτες μέρες του Σεπτεμβρίου, όταν ο τυφώνας *Ibán*, φορτωμένος ήδη με τη μέγιστη ισχύ του, είχε μόλις διασχίσει τον Ατλαντικό